

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t ą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercyja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Księstwa Naddunajskie. — Indyc Wschodnie. — Chiny. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 5. sierpnia. W Książnicach, obwodzie Tarnowskim założono szkołę trywialną, z którą połączony jest obowiązek nauczyciela i organisty z roczną dotacją 175 złr. m. k. Do tej dotacji zobowiązali się przyczynić: gmina Książnice kwotą 50 złr., gmina Golezów 60 złr. m. k. rocznie, a pleban w Książnicach ks. Jan Jurczak kwotą 10 złr. m. k. na czas posiadania beneficjum. Resztę uzupełnia dochód organisty.

Za udowodnioną temi darami dążność ku podniesieniu nauk ludu wyraża c. k. krajowa władza szkolna wspomnianym stronom należyte uznanie.

Kraków, dnia 13. lipca. Na wybudowanie kościoła w Więdnia wpłynęły w Krakowie następujące dalsze składki:

(Ob. Nr. 182, 183, 184 i 185 G. L.)

W dekanacie Wielickim: Stanisław Osuchowski 1r.13k., wikaryusz: Jan Krajger 20k., Błażej Gwiazdoń 20k., Józef Wasowicz 20k., proboszcz w Zabierzowie N. N. 1r., proboszcze: Jan Popławski 1r.40k., Szym. Droszcz 3r., Ant. Ewak wikaryusz 1r., Jan Kalczyński proboszcz 2r., N. N. wikaryusz 40k., gwardyan reformatów w Wieliczce 2r., N. N. proboszcz w Bierzanowie 1r., parafianie w Bierzanowie 9r.7k., proboszcze: Jan Witko 1r., Ludwik Kusionowicz 2r., N. N. wikaryusz 20k., proboszcze: Józ. Dzielski 40k., Jan Komperda 3r., parafianie w Podstolicach 12r.47k., ks. Józef Nowakowski proboszcz 1r., parafianie w Świątnikach 2r.3k., Józef Motor proboszcz 2r., parafianie 2r.30k., proboszcz i parafianie w Kosociach 14r., w dekanacie Wojnickim proboszcz i parafianie w Borzęcinie 6r.29k., w Strzeleach wielkich 10k., w Cerekwi 4r.12k., Bernard Woll 5r., Józef Heinz 1r., proboszcz i parafianie w Szczepanowie 3r., Józ. Leśny 1r., parafianie w Wojniczu 9r.26k., imks. Jan Ujejski proboszcz 2r., proboszcze i parafianie w Szczurowie 2r., administr. probostwa i parafianie w Uściu solnem 1r.10k., imks. Feliks Borkowski dziekan i parafianie w Jadowniku 4r.33k., w dekanacie Bobowskim: parafianie w Grybowie 13r.10k., w Podolu 2r., w Tropiu 2r.34k., imks. Marc. Herczykiewicz proboszcz 1r., w dekanacie Starego Sącza imks. Józ. Matuziński proboszcz 10r., Wojciech Towarnicki 1r., Jan Korduell 1r., klasztor zakonnice w Starym Sączu 5r., proboszcz, wikaryusz, nauczyciel i organista w Barecach 1r.36k., proboszcze: Józ. Ludwig 1r., Jan Kluczyński 1r., Ferdyn. Wilczek 1r., Ign. Wągiel wikar. 1r., parafianie w Muszynie 40k., Józ. Scherschken katecheta 1r., Ign. Lissaj kapelan 20k., w dekanacie Oświęcimskim pan Stanisław Antalek 20k., pani kolatorka 1r., parafianie 1r.10k., p. Jan Michał profesor z Berna 1 dukat w złocie. Przez c. k. urząd obwod. w Tarnowie 80r.21k. i 8 dukatów, a mianowicie pp. Bobrowski Tytus właściciel dóbr 10r., Pruszyński Zygmunt 5r., Probaska Józ. 2r., pani Krasuska Tekla 1r., Służewski Alex. 1r., Zwoliński Feliks 2r., Przetocki i Borecka 18k., Boznańska 1r., Kwiatkowski mandat. 1r., Nowakowski aktuaryusz 1r., gmina Piotrkowice 1r.30k., Semetkowski mandat. 1r., ks. Sapada Ant. proboszcz 1r., Lubieniecki Wincenty 1r., Felgeli Wilhelm 1r., ks. Oleśniak Bartł. proboszcz 1r., Radwański Józ. 1r., Bańkowski Roman 1r., Dembicki Ksawery 1r., Jastrzębska 2r., Kozarski Teodor 1r., Streer Dorota i Brodzka S. 1r., Secmana Ant. burmistrz 2r., Stopczauński syndyk 1r., Podwin Assessor 1r., Nenczka sekretarz 1r., Chwalibóg kontrolor 1r., Morawski dr. praw 2r., Bezimienny 2r., Jahn Józef 1r., Müller Walenty 1r., Beyer Ant. 1r., Lorber 2r., Böhm Wojciech 5r., Kunz Józef 1r., w mniejszych składkach 4r.58k., Bogusz Feliks właściciel dóbr 8 dukatów, Dombkowski 5r., Ganszer Teodor 1r., gminy: Rzedzin 1r.20k., Pawezów 1r.24k., Chyszów i Wieszchosławice 41k., Wiśniowa 1r.28k., Wierciany 1r.2k., Nockowa 1r., p. Ignacy Mieszkowski 1r., Monłowski i Jordan 40k., Zabierzowski 2r.

Przez c. k. obwod. urząd Bocheński 41r.13k., mianowicie gminy: Pierzchow wielki 1r.50k., Stanisławice 3r.12k., Wola Przemys-

kowska 2r.12k., Wróblowice Leśniak 1r.41k., p. Grubenthal 2r., Antoni Kozubski 1r., Łopacki 10r., przez miejski magistrat w Wojniczu: pp. Jan Aczkiewicz 2r., ks. Andrzej Galiński proboszcz 2r., Elżbieta Köppel 2r., wielki cech 1r., Chaim Leib 1r., Wolf Haller 1r., w mniejszych składkach 5r.42k., przez c. k. urząd podatkowy w Niepołomicach, gminy: Chobot 1r.36k., Zabierzów z Wola Zabierzowska 3r.

Przez c. k. obwod. urząd Rzeszowski 48r.41k., mianowicie: imks. Jan Kaczkowski gr. kat. proboszcz 1r., gmina Dembno 2r.26k., Rzeszowska c. k. kasa zbiorowa pp.: Konstantyn Nowaczyński 5r., Julian Hanasiewicz 1r., gmina paraf. w Biale 1r.21k., parafianie w Tarnawce 4r.4k., przez urząd podatk. w Sokołowie gmina Trzebuniska 2r., p. Jan Popiel poborca podatk. w Nisku 1r., przez c. k. urząd podatk. w Przeworsku, probostwa: Urzejowice 13r.52k., Kosina 6r.36k., Gniewczyna 4r.12k., dominium Tyczyn 14r.20k., gmina Swilcza 6r.

Przez c. k. urząd obwod. Jasielski 39r.40k., mianowicie: właściciel dóbr p. Tadeusz Skrzyński 30r., przez dominium Tarnowiec 2r.6k., ks. proboszcz Fryderyk Otto 2r., Wojciech Pilar 2r., Marcin Siarkiewicz 1r., Jan Dyszyński 1r., Jan Frączek 30k., Wincenty Jędrzejowski 24k., Andrzej Biliński 20k. i Jan Maciejowski 20k.

Razem . . . . . 1961 złr. 1 kr. i 9 dukatów w złocie.

Dodawszy do tego poprzednio wykazaną sumę 11181 złr. 36¹/₈ kr. w monecie konwencyjnej i 14 dukatów złocie

wynosi ogółowa sumę . . . . . 13142 złr. 37¹/₈ kr. w m. k. i 23 dukatów w złocie.

Sprawy krajowe.

Lwów, 18. sierpnia. Wczoraj w wileń Uroczystości Urodzin Jego c. k. Apost. Mości odbyło się w teatrze świetne przedstawienie w obec Jego Excel. c. k. Namiestnika Agenora hr. Gołuchowskiego, JO. księcia Edmunda Schwarzenberga c. k. Fml. i komendanta armii, naczelników wszystkich władz cywilnych i wojskowych, reprezentantów stanów krajowych i obywatelstwa miejskiego, tudzież bardzo licznie zebranej publiczności z innych klas towarzystwa. Na wstępie odśpiewali artyści opery niemieckiej trzykrotnie „Hymn ludu“ a publiczność wyraziła trzykrotnie łecznymi oklaskami swe uczucia wierności dla Najjaśniejszego Pana i Dynastji i przychylności dla Tronu wielkiej i potężnej Monarchji. Przy końcu ostatniej zwrotki wzniosłego „Hymnu“ okazał się w głębi piękny obraz przedstawiający zjednoczone pod berłem Jego c. k. Apost. Mości ludy Austryi, a nad niemi unosiły się w jasności początkowe litery najw. Imienia naszego Najmiłościwszego Cesarza i Pana. Potem przedstawili aktorowie niemieccy komedję w dwóch aktach p. t. „Artykuł 213“ czyli „Mąż jest obrońcą żony, a żona winna posłuszeństwo mężowi“, a nakoniec artyści sceny polskiej komedję Korzeniowskiego p. n. „Przyjaciółki.“

(Wjazd Jej cesarzewicz. Mości księżny Brabantu do Bruxeli.)

Wiedeń, 14. sierpnia. Dziś zrana udała się Jej cesarzew. M. księżna Brabantu w podróż do Bruxelli. Śród błogosławieństwa wszystkich szczerych i wiernych Austryaków pożegnała kraj swój rodzinny dążąc do kraju innego, w którym kiedyś zasiadzie na tronie i ozdobi go cnotą i wdziękami swojemi. Łaska Opatrzności Bożej czuwać będzie nad Jego drogą Osobą i pobłogosławi temu nowozawartemu związkowi między obydwoma Domami monarszemi.

(Lit. kor. austr.)

(Zadania do nagrody za najlepsze zasiewy nowych lasów.)

Wiedeń, 11. sierpnia. Jego c. k. Apost. Mość ofiarował najlaskawiej najwyższem postanowieniem z dnia 9go października 1852 sumę tysiąc dukatów na utworzenie nagród za najlepsze zasiewy nowych lasów w pustych okolicach górskich. Na mocy uchwały wys. ministerjum kultury krajowej i górnictwa z dnia 22. października 1852 ma towarzystwo leśne państwa oznaczyć bliższe postanowienia względem zadania do nagrody. Do tego towarzystwa należeć będzie także rozpisanie nagrody, spisywanie i potrzebna kontrola ubiegających się o nagrodę itp., a w swoim czasie przedłożyć ma propozycję dla przyznania nagród.

Główne uchwały i warunki potwierdzone przez wys. ministerjum spraw wewnętrznych na propozycję austr. stowarzyszenia leśnego są następujące:

Przyzwolone przez Jego c. k. Apost. Mość tysiąc dukatów przeznaczonych są na cztery premia po 400, 300, 200 i 100 dukatów. Przestrzeń przeznaczona na założenie nowego lasu musi w górach Czech, Morawii, Szlązka i w węgiersko-galicyjskich Karpatach mieć absolutną wysokość nad powierzchnię morza przynajmniej 3000, w północnych Alpach, w górach Bukowiny i w północnej połowie Siedmiogrodu przynajmniej 3500, w południowych Alpach, w górach Banatu i południowego Siedmiogrodu przynajmniej 4000 stóp wiedeńskich. Nowo utworzyć się mający las musi zajmować jednolitą przestrzeń przynajmniej 30 niższo-austriackich morgów po 1600 sążni kwadratowych w wymiarze poziomym. Puste grunta leśne, z których dawniejszy las dopiero po roku 1835 został uprzętnięty, wyłączone są od konkursu. Żaden gatunek drzewa nie jest wyłączony od ubiegania się o nagrodę, ale drzewo większej wartości ma pierwszeństwo.

Pominawszy potrzebne roboty przygotowawcze ma się założenie nowego lasu rozpocząć w roku 1856, a z końcem roku 1859 musi być ukończone. Przyznanie jednak nagrody nastąpi dopiero w roku 1867, gdzie kultury przynajmniej będą liczyły ośm lat. Jeden ubiegający się może otrzymać tylko jedną nagrodę, chociaż z kilkoma przestrzeniami świeżego lasu.

Chcący konkurować o nagrodę ma uwiadomić o tem dyrektoryum austriackiego towarzystwa leśnego w Wiedniu w mieście Nr. 251, jeszcze przed rozpoczęciem kultury, więc najpóźniej do końca roku 1855. Dla każdej konkurującej przestrzeni ma być przedłożona osobna tabela awizacyjna. Awizacye przesłane po upływie powyższego terminu nie będą uwzględnione. Listy awizacyjne rozpoznawać ma dyrektoryum towarzystwa leśnego i wciągać do protokołu, o którym-to wciągnięciu konkurent ma być uwiadomiony. Niedokładne listy awizacyjne nie będą przyjmowane. Każdy ubiegający się o nagrodę jest obowiązany w dodanym do listy awizacyjnej dokładnym opisanu wszelkich uwagi godnych stosunków przestrzeni nowego lasu, podać ile możności przyległą górę, której absolutna wysokość nad powierzchnię morza dokładnie jest znana. Do każdej awizacyi musi być przyłączony także plan sytuacji odnośnego gruntu, ażeby z niego można dostatecznie osądzić miejscowe stosunki. (L.k.a.)

(Litogr. „koresp. austr.“ o zakładach ochronek dla małych dzieci.)

Wiedeń, 10. sierpnia. Dobroczynny i wielce pożyteczny instytut ochronek dla niemowląt rozszerza się coraz więcej w całej monarchii. Według sprawozdania z dnia 3. listopada 1852 Doktora Helm, który dla tego zakładu wielkie położył zasługi, istniały podówczas oprócz ochronek w Wiedniu, jeszcze tylko jedna w Peszcie, jedna w Pradze i jedna w Gracu.

Możemy donieść z wiarygodnego źródła o dotychczasowym rozszerzeniu ochronek dla niemowląt w pojedynczych krajach koronnych. W Węgrzech mają założone kilka takich ochronek, a w Peszcie istnieje już jedna założona w roku 1852 pod opieką Jej Cesarzewiczowskiej Mości Arcyksiężny Hildegardy.

W Bernie w Morawii utworzył się komitet, który z danego koncertu uzyskał na założenie ochronki dla niemowląt fundusz w sumie 2,798 złr. 42 k.; dotychczas jednak zakład ten nie przyszedł jeszcze do skutku.

W Czechach mianowicie znalazła idea ochronek dla niemowląt wielu zwolenników i utworzono już dwa nowe zakłady tego rodzaju w Kuttembergu i Nimburgu; ten przykład znajdzie zapewne także i w innych miejscach naśladowców. W Pradze utrzymało się na ten cel towarzystwo dam; i wkrótce ma być założona ochronka w Cholzen w obwodzie pardubickim.

Spodziewać się należy, że i w Województwie ten instytut żywy znajdzie udział. Tymczasowo otworzone zostały subskrypcye w Baja

i w Temeswarze; ile zebrano w Baja, niewiadomo jeszcze, w Temeswarze wpłynęło z subskrypcyi 1,743 złr. 39 kr. mon. konw. i 20 dukatów; tę sumę jednak przeznaczono w części na rozszerzenie istniejących dwóch ochronek dla małych dzieci, a częścią na założenie ochronki dla niemowląt.

Na Wybrzeżu musiano założenie ochronek dla niemowląt na krótki czas odroczyć, gdyż niedawno przyczynili się mieszkańcy tamtejsi znacznymi kwotami do utrzymania zakładu głuchoniemych w Gorycy.

Z tego skreślenia okazuje się, że te zakłady zasługujące wszędzie na naśladowanie, rzeczywiście coraz więcej się rozszerzają, przeczco się zaspokajają ważna i prawdziwa potrzeba; i życzyć wypada ażeby ta chwalebna gorliwość wspierana przez osoby prywatne i przynależne władze co raz więcej się wzmacniała. (Lit. kor. austr.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 12. sierpnia. Jego c. k. Apost. Mość raczył k. belgijskiemu nadwyzczajnemu posłowi, hrabi O'Sullivan po skończonej uroczystości zaślubin Jej cesarzew. Mości księżny Brabantu wręczyć osobliście wielki krzyż orderu św. Leopolda.

— Dziś o godzinie 8 wieczór będzie w teatrze zamkowym w Schönbrunnie „Theatre paré“ gdzie znajdować się będą: Jej cesarzew. M. księżna Brabantu i wszyscy członkowie najdosłojniejszej rodziny cesarskiej. Zaproszono też całą szlachtę, mającą wstęp u Dworu, korpus dyplomatyczny, tudzież władze cywilne i wojskowe. Wczoraj odbyła się u Dworu wielka uczta, na którą zaproszono k. belgijskiego nadwyzczajnego posła hrabię O'Sullivan i obydwóch sekretarzy poselstwa, hrabiów Borchgrave i Dudzeel.

— Odjazd Jej cesarzew. M. księżny Brabantu do Bruxelli nastąpi w niedzielę o 6 godzinie zrana. Dnia jutrzejszego wyruszy w drogę służba księżny Brabantu.

— Jej cesarzew. M. księżna Brabantu odwiedzi w podróży swojej do Bruxelli także i JM. Cesarza Ferdynanda w Reichsztaście.

— Jak słyhać, uda się Jej cesarzew. M. Arcyksiężna Marya Dorota, matka księżny Brabantu, najprzód do Berna, a następnie na krótki czas do Bruxelli. (W. L.)

(Kurs wiedeński z 17. sierpnia.)

Obligacye długu państwa 5% 92⁷/₁₀; 4¹/₂% 84³/₄; 4% —; 4% z r. 1850. —; wylosowane 5% —; 2¹/₂% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 139³/₈. Wied. miejsko bank. —. Akcy bankowe 1402. Akcy kolei póln. —. Głognickiej kolei żelaznej 865. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 776. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiedniu 92.

Anglia.

(Rozprawy w parlamencie.)

Londyn, 9. sierpnia. Na wczorajszym posiedzeniu izby wyższej poruszył lord Claricarde znowu kwestyę rosyjsko-turecką. Oświadczył, że ani izba niższa, ani kraj niepochwala propozycyi, która za główny warunek pokoju niepołoży niezwłocznego ustąpienia z terytoryum tureckiego. Ale podczas gdy angielskie noty i kuryery w Europie na wszystkie strony biegają, zajęła rosyjska flotyła składająca się z 150 statków z działami, których punktem operacyjnym jest Ismail, wewnętrzną część Dunaju i przybrała groźne stanowisko przeciw Bułgarii. Są to zdarzenia, które wkońcu wymagają wyjaśnienia. Mowca oświadcza, że cierpliwość jego jest wyczerpana; niepodobna wstrzymać się z pytaniem, czyli Anglia w obliczu Europy chce narazić swój honor, swoje stanowisko i tem samem także swoje materyalne interesa? Żąda przeto stanowczej i jasnej odpowiedzi. — Lord Clarendon zażuje, że co do głównej treści niemoże dać bliższego objaśnienia jak przed pięciu dniami. Powtarza, że ze względu na skutki nieustannego albo tylko dłuższego za-

Rozmaite wiadomości.

(O wirowaniu przedmiotów.) Jak w całej Europie, tak też i w Rosyi zwrócono uwagę na wirowanie stołów, i czyniono rozmaite w tej mierze doświadczenia. W ogóle zgadzają się one z dawniej już znanymi zjawiskami podobnego rodzaju, i nie wspominalibyśmy tu o nich, gdyby nie to, że w dzienniku petersburgskim „Siewiernaja Pszczela“ z 6. (18.) maja donosi redaktor, p. Bułgaryn o nadwyzczajnych w tym względzie zjawiskach. Jeden z przyjaciół p. Bułgaryna, kapitan od artylerji Mikołaj Pawłowicz Meder, któremu doświadczenia ze stołami dość się pomyślnie powiodły, zaprosił go na te próby. „Czas mi niewystarczał“, pisze dalej p. Bułgaryn, i dlatego nie mogłem dość uczynić temu zaproszeniu; dnia 1. maja zaś o godzinie 3ciej po południu byłem świadkiem nierównie ciekawszego zjawiska. I przyznać muszę, że istotnie widziałem tam dziwy niepojęte. Zaproszono mnie do domu pana A. J. St..., niedaleko luterskiego kościoła, gdzie miałem być świadkiem szczególnego zjawiska. Państwo St... mają ośmioro dzieci, z których 10cioletni chłopiec Adryan i córeczka Marya licząca teraz rok dziewiąty, obdarzone są niezwykłą siłą wewnętrzną, o której sam nie wiem, jak mam sądzić. Co w tem jest: elektryczna siła czy galwanizm, lub też magnetyzm, o tem nie śmiem rozstrzygać. Siłę tę posiada w najwyższym stopniu mała Marynia, ładna blondynka i bardzo szczupłej budowy ciała, zwanej u Francuzów frele. I ona też sama

robiła te experymta, o których tu wspominam. Wniesiono najprzód dwa małe stoliki z drzewa czerwonego, a za przyłożeniem rąk z osobna, zaczął stolik natychmiast wirować. Tak samo działo się i z drugim stolikiem. W kącie izby znajduje się statua marmurowa do podnóża przyśrubowana, a dziewczynka, nie mając tyle sił nawet, izby ją mogła z miejsca poruszyć, sprawiła samem przyłożeniem swej rączki, że statua zaczęła się sama od siebie na śrubie obracać. Następnie wniesiono wielką donicę na kwiat „Terra cotta“, i tak ciężką, że tylko z trudnością zdołałem ją podźwignąć. Mimo to jednak donica ta zaczęła się kręcić po izbie zaraz po przyłożeniu rączki dziewczęcia. Wkońcu wniesiono wielki i ciężki kamień, z rodzaju piaskowców, i również zaczął się pod rączką Maryni obracać. Lecz co dziwniejsza: dziewczę złożyło nareszcie ręce na piersi mego 12letniego syna, który musiał się dobrze trzymać na nogach, chcąc oprzeć się popędowi siły wirującej, i wkrótce poczuł nudności. Wkońcu stanęła dziewczę przedemną na stołeczku, a gdy mi przyłożyła rączki na pierś, uczułem wkrótce wewnętrzny pociąg do obracania się z lewej na prawą stronę. Mówiono mi, że tak samo przytrafiło się i pewnemu Anglikowi. Experymta te wykonane przez ośmioletnią, słabowitą dziewczynkę, wydadzą się zapewne nie jednemu niepodobieństwem. Lecz ja nie zmyślam bynajmniej, i opisuję to tylko, co na własne oczy moje widziałem i sam doświad-

Jęcia tureckiego terytorium przez wojska rosyjskie zupełnie się zgadza z zdaniem mowcy. W zagrożenie Bułgarii niewierzy, gdyż otrzymał listy z Jass z dnia 28. lipca, w których jest mowa o kilku rosyjskich czódnach z działami na Dunaju, przyczem korespondent używa wyrazów, których tutaj powtarzać niechęć — sąto statki zupełnie nieszkodliwe. — Listy z Jas z dnia 27. i z Bukaresztu z 27. z. m. wspominają wprawdzie, że okupacya wielkim jest ciężarem dla chłopów, ale nie donoszą nic o zmianie konstytucyi albo rekrutacyi między mieszkańcami. Wzbudzające debaty w izbie wyższej i niższej nieufatwiłyby spokojnego załatwienia. Układy przybrały teraz charakter europejski, gdyż cała Europa zgodnie obstawa za utrzymaniem równowagi mocarstw. W tym składzie rzeczy spodziewa się, że niebędzie już zapytywany o szczegóły toczących się układów. W Wiedniu nie stanie się nic bez przyzwolenia Anglii i Francji, a te mocarstwa nieprzyzwolą na załatwienie, któreby nie ochraniało bezpieczeństwa i niezawisłości Turcyi. — Lord Malmesbury zwraca na to uwagę, że się zbliża odroczenie parlamentu. Naród czuje zbliżającą się wojnę i nie wie o tem co się dzieje między rządem angielskim a rosyjskim. Lord Clarendon zapewnia, że ustąpienie wojsk rosyjskich z księstw naddunajskich jest nieodzownym warunkiem pokoju. Przed odroczeniem parlamentu da rząd izbie wszelkie objaśnienia jakie się pogodzić dadzą z interesami państwa. — Lord Ellenborough wspomina o pogłosce, że Rosya od Persyi żąda wypłaty znacznego długu albo odstąpienia prowincyi Tabriz. Lord Clarendon niema o tem urzędowej wiadomości i sądzi że ta pogłoska jest bezzasadna.

W izbie niższej oświadczył lord John Russell na zapytanie, jakie znaczenie ma dzisiejsza depesza o przyjęciu propozycyi konferencyi wiedeńskiej ze strony Rosyi? Otrzymał od naszego ambasadora w Wiedniu (lorda Westmoreland) depeszę zaspokajającą. Muszę jednak powiedzieć dla objaśnienia rzeczy, że rosyjska deklaracya, do której się odnosi depesza, jest odpowiedzią na pierwsze propozycje wiedeńskie; nota, którą jak przed kilkoma dniami powiedziałem, miała odejść dnia 31. lipca z Wiednia do Petersburga, odeszła dopiero 2. sierpnia, niemożna przeto tak prędko nadejść odpowiedź na nią, jak suponowałem, mówiąc, że depesza wiedeńska odejdzie dnia 31. lipca. — Panowie Layard i L. Evans pytają powtórnie, czyli się odbędzie dyskusya. Lord John Russell odpowiada: Mogę tylko powtórzyć, że rząd dyskusyę uważa za niestosowną. (Wien. Ztg.)

Francya.

(Monitor o układach w Petersburgu. — Powrót marszałka St. Arnaud z podróży inspekcyjnej. — Upiększenia kaplicy w Tuileryów)

Paryż, 6. sierpnia. *Monitor* donosi: „Według wiadomości z Petersburga z dnia 3. b. m. przyzwolił J. M. Cesarz Rosyi na przesłaną mu z Wiednia notę. Jeżeli ta nota bez odmiany przyjęta zostanie ze strony Porty, wtedy przyjmie Cesarz Mikołaj w Petersburgu ambasadora Sułtana.“

Minister wojny marszałek St. Arnaud powrócił już do Paryża z swojej podróży do Chalons, Macon i Lugdunu, gdzie lustrował załogi. W Lugdunie wyprawił prefekt p. Vaisse ucztę dla marszałka, podczas której wnoszono liczne toasty na cześć Cesarza, Cesarzowej i marszałka. „Największy entuzjazm“, dodaje *Monitor*, „panował przy tej sposobności.“

W kaplicy Tuileryów robia teraz nadzwyczajne upiększenia, które do dnia 15. b. m. mają być ukończone. (A. B. W. Z.)

Szwajcarya.

(Odroczenie zgromadzenia związkowego. — Koleje żelazne.)

Zgromadzenie związkowe odroczyło swe posiedzenia aż do 9.

stycznia 1854. Deputowani ludu i kantonów opuścili miasto związkowe. Kantony pragną spokoju i bezpieczeństwa; budowanie kolei żelaznych zatrudniło na dłuższy czas wszystkie siły. Najszczególniej wschodnia Szwajcarya rozwija nadzwyczajną czynność dla wybudowania w jak najkrótszym czasie swojej linii. Jest wielkie podobieństwo do prawdy, że kolej żelazna przez Lukmanier przyjdzie do skutku. (Abdb. W. Z.)

Włochy.

(Poczta włoska.)

Taryn, 8. sierpnia. Tutejsze dzienniki donoszą, że Gerazzi za francuskim paszportem odplynął do Marsylii i że we Florencyi dziewięć indywiduów za udział w ewangelickiej propagandzie, i w tajemnym politycznym towarzystwie skazano na 40 miesięczną przymusową robotę. W Romanii usiłują niższe warstwy ludu przeskodzić dowozom zboża na targi. W Casana przyaresztowano za to do dwudziestu indywiduów. W Nizza zaszły dnia 4. b. m. zaburzenia przy rekrutacyi, tam i w innych miejscach aresztowano wiele osób. (Lit. kor. austr.)

Niemce.

(Sprawy niem. sejmku związkowego.)

Frankfurt n. M., 5. sierpnia. Na wczorajszym posiedzeniu sejmku związkowego przedłożono noty rządu austriackiego, saskiego, wirtemburskiego i heskiego (wielkoksiążęcego) względem jenerałów przeznaczonych do inspekyi wojsk związkowych. Od tegorocznej inspekyi wyjęty ma być tylko kontyngens holsztyński stojący w Kopenhadze, a to dla panującej tam cholery. Król saski poseł zażądał bliższego wyjaśnienia pewnego ustępu w uchwale związkowej z roku 1845 tyczącej się ochrony własności literackiej, za czem mianowano osobny wydział do rozpoznania tej sprawy. Przedłożone ze strony politycznego wydziału projekta względem prasy i stowarzyszeń odesłano do komisji instrukcyjnej, a wydział spraw wojskowych zażądał od rozmaitych rządów wyjaśnień względem kolei żelaznych uważanych ze stanowiska wojskowego. (W. Z.)

(Patent uwiadamiający u wstąpieniu na tron Jego Mości księcia Ernsta z Sachsen-Altenburg.)

Altenburg, 4. sierpnia. Publikowany pod dniem 3. patent o objęciu rządu przez Jego Mość księcia Ernsta Sachsen-Altenburg, jest następującej osnowy:

„My *Ernst*, z Bożej łaski książę w Saxonii, Jülich, Cleve i Berg, tudzież w Engern i Westfalii, landgraf w Thüringen, margrabia w Meissen, książęcony hrabia w Henneberg, hrabia w Mark i Ravensberg, pan na Ravenstein itd.

Ponieważ się Bogu Wszechmocnemu w niezbadanych jego wyrokach podobało Naszego najukochańszego i najszanowniejszego Ojca, najdosłojniejszego Księcia i Pana, *Jerzego*, monarchicznego Księcia Saxen-Altenburg odwołać z tego świata, i przeto według panującego w Naszym książęcym domu prawa sukcesyi przeszedł na Nas rząd księstwa Sachsen-Altenburg z wszelką w sukcesyi państwa dziedziczną własnością domową, więc obejmujemy go niniejszem, zapewniając oraz i oświadczając, że postanowiliśmy sprawować go wiernie, sumiennie i zgodnie z prawomocnemi w Naszem księstwie ustawami zasadniczemi.

A przeto potwierdzamy niniejszem wszystkich przez Naszego miłościwego Ojca postanowionych urzędników w publicznych ich urzędach i oczekujemy za to od nich należytego posłuszeństwa i niezłomnej wierności.

Również spodziewamy się po wszystkich Naszych poddanych, że Nas za swego prawowitego Pana uznają i w niezłomnej wierno-

czalem, a przytem nie powazyłbym się zmyślać w obec moich czytelników. Niedowierzających zapraszam do osobistej w tym względzie rozmowy. Co tu podałem, sam własną osobą doznałem i na to patrzyłem, uczeni zaś i wszystkie „esprits forts“ raczą mi wybaczyć, jeżeli własnym zmysłem moim więcej dowierzam niż wszelkim teoryom umiejętnym. — Tak opowiada p. Bułgaryn, odpierając jeszcze raz od siebie jak najwyraźniej wszelkie podejrzenie o rozmyślną mistyfikacyę. (Li.)

Dziennik „Austria“ donosi: Nowa wyprawa dla poparcia misyi katolickiej w Afryce środkowej odplynie w razie pomyślnym już dnia 27. b. m. z Tryestu do Alexandryi. Kierownik misyi, dr. Knobler postanowił wyjechać z Chartum na powitanie tej wyprawy do Kairu (dokąd przybędzie zapewne z końcem miesiąca sierpnia), chcąc jej towarzyszyć w najciężniejszej części podróży z Kairu przez puszcze do Chartum. Wiadomości lokalne tego dla rozszerzenia prawdy chrześciańskiej poświęcającego się męża, tudzież wysokie poważanie jakiego doznaje od wszystkich namiestników i mudyków tamtejszych, ułatwią i uprzyjemnią członkom misyi podróż ich do Chartum. — W tej chwili znajduje się w Wiedniu 3 osób z tej wyprawy liczącej w ogóle 14 głów, a mianowicie księza: Kohl i Łucyan Jeran, tudzież jeden rzemieślnik Wawrzyniec Pawlin. Są to ludzie prostego ducha, posiadający potrzebne wykształcenie, i całym sercem przysięgłemu powołaniu swemu oddani.

Z zestawienia stanu c. k. austr. jeneraliczy z lat 1848, 1851 i 1853 okazuje się następujący stosunek liczbowy:

W służbie	1848			1851			1853.		
	czyn.	Pens.	Raz.	czyn.	Pens.	Raz.	czyn.	Pens.	Razem
FM.	5	—	5	7	—	7	6	—	6
FZM.	26	5	31	25	32	57	20	30	50
FML.	100	38	138	139	89	228	106	96	202
GM.	129	57	186	150	114	264	129	125	254

„Ogień Pepity“! Pod tą nazwą sprzedają teraz w Hamburgu napój, do którego wchodzi solanka (woda alkaliczna), cukier i wódka francuska. „Ogień“ ten więc raczej chłodzi niż pali.

W c. k. nadwornej i rządowej drukarni robia teraz pomyslnie próby z odkrytymi przez inżyniera dra. A. Mainesi pod Bassona kamieniami litograficznymi. Zważywszy tak wielką teraz potrzebę kamieni do litografowania, które potąd Austria pobierała wyłącznie tylko z Bawaryi, i wydawała za nie bardzo znaczne sumy, a nadto i tę okoliczność, że kamieni tych nie stało wkońcu i w samej Bawaryi, tedy łatwo pojąć, że pan Mainesi odkryciem tem wielce się krajowi przysłużył.

ści i skorem posłuszeństwie okaza się dla Nas jako dobrzy poddani. Podobnie mamy nadzieję, że udowodnią dla Naszego świętej pamięci miłościwego Ojca miłość i przywiązanie na Nas przeniosą, jak i wzór Jego sprawiedliwego i życzliwego panowania ciągle będzie Nam przyświecać.

Hummelshain, 3. sierpnia 1853.

(L. S.) Ernst, Książę Sachsen-Altenburg Larisch. K. Pierer.
(W. Z.)

(Zniesienie związku lenniczego w księstwie Reuss.)

Gera, 4. sierpnia. Zapowiedziane w zasadniczej ustawie księstwa Reuss (młodsza linia) zniesienie związku lenniczego, uskuteczono teraz ustawa, zawierająca następujące rozporządzenie:

Przyznane dotychczas księciu lennictwo jest zniesione, a tem samem wyjęte z mocy obowiązującej także prawo przypadłości domowej. Przez zniesienie lennictwa nie będą jednak uchylone oparte na lennictwie należności w ciężarach realnych, tudzież inne daniny dominikalne. Na mocy monarchicznego zrzeczenia się zwierzchniej własności są równocześnie także wazalowie uwolnieni od swych lenniczą przysięgą objętych powinności. Z odpadnięciem lenniczej własności są zniesione także wszystkie przez nią uzasadnione ograniczenia, którym dotychczas podlegał wazal co się tyczy upoważnienia do sprzedania, rozdrobnienia, zastawienia, tudzież innych dyspozycji, jak i staje się odtąd naprzeciw panu lenniczemu zupełnym i wolnym właścicielem odnośnych przedmiotów. Wyjątek od zniesienia monarchicznej zwierzchniej własności zachodzi jednak przy nadanych książęcom domowi Thurn i Taxis regaliach pocztowych. Familijne fideikomisa, któremi są zawarowane substancje lennicze za potwierdzeniem monarchicznym, nie będą jednak niniejszą ustawą zniesione, lecz należy je tak długo utrzymywać w mocy obowiązującej, dopóki w drodze osobnego ustawodawstwa inne rozporządzenie w tej mierze nie nastąpi.

(W. Z.)

Księstwa Nadduńskie.

(Przybycie Szefa armii okupacyjnej księcia Gorczaków i innych wysokich oficerów rosyjskich do Bukaresztu.)

Bukareszt, 17. (29.) lipca. Nadzwyczajny dodatek do dzisiejszej niemieckiej Gazety wychodzącej w Bukareszcie donosi: Jego Excelencya generał en chef armii okupacyjnej w Księstwach Nadduńskich, jenerał adjutant książę Gorczaków przybył wczoraj o god. 10. rano do Bukaresztu.

W dziedzińcu domu Wielkiego Logoteta Lensch, przygotowanego na przyjęcie Jego Excelencyi, stała straż honorowa milicyi wołoskiej z muzyką wojskową na czele.

Jego Excelencya, w towarzystwie pana Spatar i otoczony sztabem książęcym, zlustrował ten oddział milicyi, przyjął raporta, a u wniścia domu powitany został z przynależnymi honorami przez urzędników cesarsko-rosyjskiego jenerałnego konsulatu i przez członków rady administracyjnej (pauów ministrów).

O godzinie pierwszej z południa zrobił Jego Mość panujący książę naczelnemu jenerałowi armii rosyjskiej etykietałną wizytę, którą komenderujący jenerał natychmiast odwzajemnił.

— Nazajutrz przyjmował książę Gorczaków Jego Eminencyę Metropolite, Duchowieństwo i Bojarów in corpore.

Kilka godzin wcześniej niż naczelny jenerał przybyli tutaj Ich Excelencye, panowie: jenerał adjutant Kotzebue, szef sztabu jenerałnego, jenerał-major Buturlin, jenerał-kwaternistrz, jenerał-major i jenerałny intendant Sattler i rzeczywisty radzca Stann i dyrektor kancelaryi dyplomatycznej armii cesarskiej p. Kotzebue.

Dnia 15. (27.) lipca wieczór przybyli do Bukaresztu Jego Excelencya komenderujący jenerał czwartego korpusu piechoty p. Dannenberg i Ich Excelencye jenerał-lieutenant Seputofski, szef artyleryi, jenerał-major w świecie Jego Mości Cesarza, książę Urusoff, jenerał-major Czerwiński i kapitan gwardyi fligel-adjutant Cesarza Jego Mości p. Wocikoff.

(A. B. W. Z.)

Indye Wschodnie.

(Poczta zamorska.)

Według wiadomości z Kalkuty z dnia 2. lipca zbliża się wojna z Birmanami już do końca; kurs wekslowy na Londyn notowano 2,1 — transport ładunków 3,10—3,17. Przywóz był poszukiwany, wywóz ograniczony. Okręt arabski z pocztą europejską zatonął między Bombajem a Aden; z pomiędzy 191 pasażerów zginęło 180, między nimi także ajent pocztowy.

Wiadomości z Kantonu sięgają do 22. maja; handel w Shanghai polepszył się; wojska cesarskie przypuściły atak do miasta Amoy, ale jak słyhać odparte zostały przez powstańców.

(L. k. a.)

Chiny.

(Wiadomości o powstaniu chińskim.)

Francuski paropływ „le Cassini“ przywiózł doniesienia z Amoy sięgające po dzień 18. czerwca. Usiłowania wojsk rządowych względem opanowania znów miasta spełzy na niczem. Insurgenci obchodzą się z każdym z największą surowością, kto tylko rozsiewa niepomyślne dla nich pogłoski i stracono już kilka takich osób publicznie. Z Shanghai donoszą, że tamtejszy Taoutae, uderzył flotą swo-

ją złożoną z okrętów europejskich na insurgentów, lecz musiał się znów cofnąć nie niesprawiawszy. W Kantonie zostaje rząd w wielkiej obawie.

(Abd. W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 14. sierpnia. 6 god. 35 min. wieczór. Przegląd żalugi i gwardyi narodowej odbył się świetnie i w najlepszym porządku bez przypadku. Trzyprocentowa renta: 80,85. Dziennik *Patrie* otrzymał upomnienie; wiadomość jego względem przyjęcia projektu Wiedeńskiego ze strony Porty była fałszywa.

Paryż, 15. zrana. *Monitor* ogłasza nadanie 631 osobom orderów legii honorowej, a między innymi trzem ministrom, panu *Troploing*, Arcybiskupowi Paryża, panu de *Serre*, sekretarzowi ambasady w Wiedniu, — następnie 515 awanzów w armii, między którymi 17 jenerałów. Wczoraj wieczór byli Jeh ces. MM. Cesarz i Cesarzowa na przedstawieniu w theatre français.

(L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 4. sierpnia. Od 16. do 31. lipca płacono na targach w Kołomyi, Sniatynie, Kuttach i Obertynie w przecięciu za korzec pszenicy 5r.16k.—5r.24k.—5r.52k.—5r.; żyta 3r.38k.—3r.39k.—3r.58k.—3r.; jęczmienia 2r.48k.—2r.42k.—0—2r.12k.; owsa 2r.6k.—2r.31k.—2r.28k.—2r.12k.; breczki w Obertynie 2r.12k.; kukurudzy 3r.30k.—3r.11k.—3r.28k.—3r.36k.; kartofli w Kuttach 2r.40k. Za cetnar siana 44k.—46k.—1r.20k.—44k.; wełny w Kuttach 20r. Sag drzewa twardego kosztował 6r.—13r.48k.—5r.54k.—5r., miękkiego 4r.—0—5r.45k.—0. Futal mięsa wołowego sprzedawano po 3¹/₅k.—3³/₅k.—4k.—4k. i garniec okowity po 36k.—1r.28k.—1r.40k.—1r.40k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 17. sierpnia.	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	5	5	8
Dukat cesarski	5	10	5	13
Półimperyal zł. rosyjski	8	57	8	59
Rubel srebrny rosyjski	1	44	1	45
Talar pruski	1	36	1	37
Polski kurant i pięciozłotówka	1	17	1	18
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	91	50	92	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 17. sierpnia 1853.	złr.		kr.	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	—	—	—	—
Przedano „ „ 100 po	—	—	—	—
Dawano „ „ za 100	91	40	—	—
Żądano „ „ za 100	92	10	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 17. sierpnia.)

Amsterdam 1. 2. m. — Augsburg 108³/₄ l. uso. Genua — 1. 2. m. Frankfurt 108 p. 2. m. Hamburg 80¹/₂ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 10.46. l. 3. m. Medyolan 108³/₄. Marsylia — 1. Paryż 128³/₈ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀ lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 17. sierpnia.

Hr. Starzyński Leopold, z Ditkowiec. — PP. Czajkowski Izidor, z Jarosławiec. — Prawecki Eust. z Ostrowa. — Lang Ignacy, z Wolicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 17. sierpnia.

Hr. Ożarowski Konst., do Olszanicy. — Hr. Piniński Leon., do Rokitnicy. — Hr. Paris Adam, do Kornia.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze widd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	27 10 0	+ 12°	+ 16,5°	połud.-zach.	całkiem pochm.
2 god. pop.	27 9 0	+ 16,5°	+ 12°	„	„
10 god. wie.	27 9 0	+ 12°	„	„	„

T E A T E R.

Dziś: Przedst. niem.: „Der Diamant des Geister-Königs.“

Jutro: Przedst. pols.: „Sztuka i Natura.“

W sobotę: Opera niem.: „Die Jüdin.“